

Takk for følget, Hagen

Av Kåre Voie, 5000 Bergen

Ti tusener tidligere dømte fra rettssvikeroppjøret, sammen med nære slektninger, har stemt på Fremskrittspartiet ved de senere valg.

Om de gjør det samme ved Stortingsvalget i september kan være tvilsomt.

Partiets egen avis, «FREMSKRITT», og flere av Fremskrittspartiets fremste listekandidater har i de siste måneder vist sitt sanne ansikt ved å gå til harde og motbydelige angrep på denne store velgermasse. Senest i «FREMSKRITT» den 8. mai, der førstemann på listen i Sør-Trøndelag, Levor Njargel, kommenterer den røde pøbels bråk under Carl I. Hagens 1. mai-tale slik:

— Eldre mennesker som opplevde 30-årene, dro paralleller til den tidens møter. Det er tydelig hvem som har overtatt Nasjonal Samlings forstyrrelser av folkemøter.

Og i redaksjonens billedtekst står det:

— Blant ungdommene som kastet råtne egg og tomater på Carl I. Hagen, var flere som var uniformert, slik at parallellene til 30-årenes Nasjonal Samling ble enda sterkere.

— — —
Utrolig lesning.

Vi ville forstått det hvis det var i «Friheten», i «Klassekampen», eller i «Arbeiderbladet» vi fant den slags grove forvrengninger av sannheten, men ikke i en avis som er sprunget ut fra Fedrelandslaget og Anders Lange. En avis der redaksjonen burde ha en snev av viten om hva som foregikk under 30-årenes politiske kamper.

Ingen som i den tiden sto tilsluttet Fedrelandslaget (nå Fremskrittspartiet) vil således kunne bestride at organisasjonen nærmest var en kopi av Nasjonal Samling, og at «FREMSKRITT»s vrøvl om «paralleller» like godt kunne overføres Fedrelandslaget.

Ja, etter Vidkun Quislings partidannelse skrev Fedre-

landslagets blad ABC bl.a. dette:

— Major Quisling er den politiker som står Fedrelandslaget nærmest i idé og handling, i livssyn og i praktisk politikk.

Og i forbindelse med «FREMSKRITT»s sammenligning mellom bråkmakernes uniformering under Hagens 1. mai-foredrag og uniformsbruket innen Nasjonal Samling, minner vi «FREMSKRITT»s redaksjon om at også Fedrelandslaget (Nå Fremskrittspartiet) bar uniformer i 30-årene.

Om dette skriver Andreas Norland i boken om Fedrelandslaget:

(«Hårde tider», Dreyer Forlag 1973)

— De kom marsjerende i den stekende junisolen, og svingte inn på stevneplassen — to tette rekker av unge menn, anført av en flaggbærer. Det var Fedrelandslaget som enkelte husker det, i uniform. Lag-

Forts. side 7

«Du ungdom som jag elsker . . .»

Vi som opplevde 30-årenes hektiske kamp mot de revolusjonære ideologier og de åndsstrømninger som innledet stormen på våre kultur-tradisjoner, ja, vi har virkelig hatt årsak til visse humor-vedmodige meditasjoner gjennom årene etter okkupasjonen.

Best vil vi vel huske den borgerlige avskjedssalutten for «Gyldendals Gule serie», som døde med Sigurd Hoel.

Vi husker det voldsomme ramaskrik som reiste seg i den «DANNEDE» presse etter at forlag og redaksjonssjef hadde presentert de nye retter på det litterære julebord. Det lot seg ikke nekte at tross Cayenne og eddik sto det en ram duft ut fra disse, mot hvilken rakørret og gammelost ble den mest forførende parfyme. De utvalgte kultur-koryfeer fikk det da også i vrangstrupen, hvoretter hele den borgerlige presse organiserte full kamp mot de nye kjøkkensjefene, mens Fredrik

Ramm selv innledet en voldsom aksjon mot forlaget under feltropet «En skitten strøm».

Men livets spill skifter som fasetters farger i edle stener, — snart hissende, snart duse og bløte. Og det hadde seg da slik at en ny generasjon pressemenn kom til, hvoretter de samme aviser, som engang angrep all denne litterære styggedommen, nu bringer sin panegyriske virakk. Om de frø som serien sådde i den norske folkesjel.

Men dessverre, — i hine, harde dager lød sammenlikningen ikke fullt så botanisk vakker. Tvertimot, serien var som en skute, som plutselig heiste sitt piratflagg blant fredelige handelsskip.

Likevel, — misforstå meg ikke. Serien ble god. Fordi utvalget løp parallelt med Hoels egen vekst gjennom livets metamorfoser. Derfor kunne en gammel, konservativ avis nu skrive: «Da Hoel avsluttet

den storslåtte gule serie . . . , «eller som en kristelig betont venstreavis skrev: (ikke «Dagbladet»!): «Forlaget løste en stor kultur-oppgave . . .» Og det var en venstreavis som tidligere hadde styrtet Gyldendal og Hoel dit ned hvor det er gråt og tenners gnissel.

Det ligger noe vakkert i en avsluttende Andante etter lange passager av crescendo con fuco. Det rummer likesom en musikalsk forsonende sinnets invitt, hva enkelte kyniske sjeler vil tolke som en listende form for arteriosklerose. Både livet og musikken får likesom en god og vakker avslutning.

Der hadde vi nu vår egen Arnulf Øverland, som i samme periode løftet sitt hærskrick mot det forargerlige borgerskap og alt hva dette sto for: fedreland, flagg og kristendom. Det var som et urskogens skrik av gru, mødrene jaget barna inn. — Antikrist var kommet til jord.

Forts. side 7

INGEN VOLD MOT KVINNER I FINNMARK

Harry Lindstrøm svarer «Folk og Land»

På lederplass har FOLK OG LAND tidligere beklaget et innlegg fra «Finnmarking i Tønsberg», der vedkommende beskylte soldater i Bergkompani 2 for å ha voldtatt og snauklippet kvinner og småjenter i Finnmark — året 1944.

Sjefen for 4. tropp, trenntroppen i Bergkompaniet HARRY LINDSTRØM, har sendt redaktør K.B. Schreiner i FOLK OG LAND dette brev, som ble mottatt kort tid før redaksjonen kom med sitt dementi. Harry Lindstrøm skriver:

Av mitt brev av 24.12. 1984 fremgår det at avisen har tatt inn et innlegg fra FINNMARKING i TØNSBERG. I dette innlegg blir soldatene i BERGKOMPANI 2 arekrenket på det groveste.

Dette innlegg lyder slik:

EN BAUTASTEIN

Spatiisten, Terje Baalsrud, i «Morgenbladet» (6. nov. 1984) er lei seg for at det ikke er reist en aldri så liten bauta over soldater i den norske hær som kjempet i Finnmark for 40 år siden.

Vi som opplevet Finnmark den gang, mener at bautaen, hvis den blir reist, bør bære inskripsjonen:

«Til minne om våre tapre, norske soldater som i 1944 kjempet mot Finnmarks kvinner og småjenter, som voldtok dem og snauklippet dem i kongens og fedrelandets navn».

«Klassekampen» har rett: Nygaardsvold og hans regjering sviktet oss i 1944.

Som den også gjorde i 1940.

Finnmarking i Tønsberg

Her beskyldes soldatene i BERGKOMPANI 2 for å ha kjempet mot FINNMARK's kvinner og småjenter og for å ha voldtatt dem og snauklip-

pet dem i KONGENS og FEDRELANDETS navn.

INGEN SOLDAT I BERGKOMPANI 2 HAR NOEN GANG UNDER FRIGJØRINGSKRIGEN I FINNMARK VOLDTATT ELLER ØVET VOLD MOT NOEN KVINNE.

DERSOM NOEN SOLDAT I BERGKOMPANI 2 SKULLE HA VOLDTATT ELLER ØVET VOLD MOT NOEN KVINNE UNDER DENNE FRIGJØRINGSKRIG, VILLE DETTE HA MEDFØRT KATASTROFALE FØLGER FOR SOLDATEN.

Jeg hadde under denne frigjøringskrig som sjef for 4. tropp — trenn-troppen som alltid hadde til oppgave å komme sist:

Å UNDERSØKE OM DET VAR NOEN KLAGER MOT SOLDATENE I BERGKOMPANI 2, PÅ NOE STED. IKKE PÅ NOE STED FREMKOM DET NOEN KLAGER MOT SOLDATENE I BERGKOMPANI 2.

JEG UNDERSØKTE OGSÅ OM DET VAR NOE I DE RYKTER ELLER DET SNAKK JEG HØRTE OM SOLDATENES OPPFØRSEL.

Det forekom meget sjelden, men det var aldri noe i disse rykter eller dette snakk.

I denne frigjøringskrig forekom det to — 2 — arter av VOLDTEKT:

A: Ved SMALFJORDVAN-

NET i oktober 1944.

B: På HOPPSEIDET den 6. mai 1945.

I BEGGE TILFELLER var det TYSKE SOLDATER i AVDELINGER hvori det tjenestegjorde nordmenn i TYSK UNIFORM, som var voldtektforbryterne.

Ved VOLDTEKTEN ved SMALFJORDVANNET i oktober 1944 er det tale om en DRAMATISK som man sjel-

Forts. side 6

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Redaktører:
KÅRE HAUGERUD KJELL B. SCHREINER
Ansv.
Forretningsfører:
H. SCHAANNING

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.
Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
mandag kl. 17-20, tirsdag kl. 10-14 og onsdag kl. 17-20.
Telefon: (02) 19 06 71 - (Telefonsvarer).
Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 80,- (i omslag kr. 100,-). Utlandet + kr. 10,-.

Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248

Abonnementet (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.

Annonser forskuddsbetales med kr. 1,- + m.v.a. pr.spalte m. Minstepris kr. 50,-.

Utgiver: A/S HISTORISK FORLAG.

Trykk: Viking Boktrykkeri A/S.

TERRORISTENES LÆREMESTRE

Sommerens terrorhandlinger i Oslo har rystet oss alle.

Det gjelder såvel sprengningen av moskeen på Frogner, som den motbydelige gravskjending på Vestre Gravlund.

Om det er medlemmer i Nasjonalt Folkeparti som står bak misgjerningene er i skrivende stund ikke bevist, men at det er ungdommer som deler partiets syn på «lov» og «rett» er det liten tvil om.

Når et par norske aviser (ikke «VG» og «Dagbladet») slår kategorisk fast at det er ungdom med nazistisk bakgrunn, d.v.s. ungdom fra NS-hjem, som er med på slike ugjerninger, er det grunn til å protestere. Av de siktede i bombesaken er alle, med EN unntakelse, sønner av MOTSTANDSFOLK under okkupasjonen.

Unntakelsen, 63-åringen fra Haugesund, VAR SELV MOTSTANDSMANN. Faktisk kommer 95% av de ungdommelige medlemmer i Nasjonalt Folkeparti fra solide jøssing-hjem, der mange av foreldrene har sittet i tyske konsentrasjonsleirer. Dette gjelder også foreldre til toppledelsen i partiet.

Hvordan kan det da ha seg at først og fremst slik ungdom er med i Nasjonalt Folkeparti, og har ført det frem til å bli en kriminell bevegelse, der vold og lovløse tilstander er fremherskende?

Kan det ikke være samfunnets egen skyld, der skolen, kirken, kringkastning, pressen og hjemmene gjennom over 40 år har fortalt og skrytt av hvordan man under okkupasjonen ga en god dag i moralske begreper, i lover og bestemmelser? Om hvordan man drepte politiske motstandere på åpen gate, sprengte private og offentlige eiendommer og foretok bankran for å skaffe midler til den illegale virksomhet.

Ja, også om gravskjending, der graven til Vidkun Quisling's mor ble dekket med søppel og minnetavlen overmalt med svinske ord.

Er det ikke slike forhold vi opplever idag?

Kan det være en sammenheng?

Kanskje.

Hør bare hva et ungdommelig medlem av Nasjonalt Folkeparti sa til oss for en tid tilbake:

«Skolene valfarter idag av tidligere motstandsfolk, som forteller oss om alt det fæle de var med på under okkupasjonen.

DE var imot NS og tyskerne.

VI er imot fremmedarbeiderne, og bør ha samme rett til å gjøre mot dem, som hva hjemmefronten gjorde mot NS og tyskerne. Dette er vår krig!»

Bør ikke ordene hans ramme mange.

Smell med verknad

Av Trygve Engen

Så er det altså skjedd. Nasjonalt Folkeparti har fått sitt banesår ved ei bombe mot Ahmadiyya-moskeen. Og partiet sin førar gjennom mange år, Erik Blücher, har meldt seg ut i protest. Dermed har vel norsk sosial nasjonalisme også fått sin bane? Mange vil sikkert glede seg over slike utsikter.

Men gutar som driv og leikar heimefront, er neppe nasjonale sosialistar, og slett ikkje «arvtakarar» etter Nasjonal Samling. Vi som i si tid stødde opp om riksstyret Quisling, vi gjorde det då bl.a. fordi vi ikkje fann det føremålstenleg å prøve å drive okkupantene ut med vald. Vi vilde at Noreg ufråvikeleg skulde halde fast på det rettsgrunnlag som vårt land i si tid hadde godkjent, sjølv om det førte til at vi måtte erkjenne den tyske okkupasjonen som lovleg i følge folkeretten.

Den «motstandskampen» som den gongen vart ført av ymse fraksjonar som alle kalla seg «heimefront», var nok i svært mange høve, kanskje dei fleste, ideelt motivert. Men utslag av ei intelligent prøving av kva som tente det norske folket, var det så avgjort ikkje! Slik verksemd som den Asbjørn Sunde fortel om i «Menn i mørket», tente så visst ikkje til noko godt, men førte til svært mykje vondt for tusener av landsmenn.

Både Hadeland-drapa for ei tid sidan og no sprenginga av moskeen, synest vera rein etteraping av «Osvalds» og «Gulosten» sine metoder.

Slikt kan ikkje forsvarast, sjølv om handlinga også i dag, som den gongen, nok kan vera ideelt motivert. Om NF som gruppe kan leggast til last for slikt som kanskje er begått av einskiltmedlemer, er eit anna spørsmål som ikkje skal drøftast her. Så vidt eg veit, har partiet, så vel som bladet «Nasjonalisten» alltid retta sine åtak mot politikarane som tillet innvandring, ikkje mot dei farga okkupantene sjølve. Også NS retta i si tid sine åtak mot dei norske styremaktene og deira ansvarslause politikk. På liknande måte som den Koth-ske utanrikspolitikken førte til ein fem års tysk okkupasjon, vil innvandringspolitikken til Ap-H føre til vulgærassisme og indre kamp. Smellen i Ahmadiyya-moskeen vil truleg ikkje bli den siste, så sant dei ansvarlege ikkje vil lyde på åtvaring frå vettuge folk. For motstanden mot innvandring av rase- og kulturframande, er ikkje avgrensa til ein liten krins kring NF, det er eit solid fleirtal i det norske folket mot innvandring. Og så lenge dette ikkje har lov å koma til uttrykk gjennom pressa og andre media, vil det føre til frustrasjon og i verste fall til valdsbruk mot dei minst skyldige, nemleg innvandraranne. Vil ein ha eit ferskt døme på kva eit raseblanda og fleirkulturelt samfund er, så sjå til Libanon! Vil ein ha eit døme på det motsette, så sjå på det mest rase- og tradisjonsbevisste folket i heile verda, – jødefolket!

Elles kan det vera grunn til å spørre om ikkje mediaskytset noko einseitig har vore retta mot NF? Av politiske grupper er det rett nok den einaste som heilt konsekvent har hevda folkefleirtalet sitt syn i dette stykket. Men det finst også ein *tverrpolitisk* organisasjon med namnet «Organisasjonen mot Skadelig Innvandring». Etter eiga utsegn er denne organisasjonen «Stiftet av deltakere i motstandsbevegelsen under krigen 1940-45». I eit rundskriv, utsendt i april 1984, heiter det m.a.: «Vi har erfaring fra krigen. Vi kan gi de unge gode råd.» I same skrivet er styreformannen, som går under dekknamnet Baun, tillagt denne utsegna: «Gjør så gjerne helvete hett for skadelige innvandrere og narkotika-haier.» Her er det då i alle fall ikkje snakk om «nazisme» i noko form, men, iflg. organisasjonen sine egne skrifter, direkte framhald av «motstandskampen.»

Som før sagt –, NF er gått under med ein smell. Og det anten dei arresterte partimedlemer er skyldige eller ikkje. Men tanken om ei nordisk folkereising må ikkje døye med det. Ei folkereising som ikkje gir seg utslag i «Osvald-metoder», men i ei fast moralsk og nasjonal holdning. Eit *nei* til import av framand kultur og narkotika, eit *ja* til økonomisk og kulturelt samarbeid med våre frendefolk.

Nesna, 8/7 1985

Trygve Engen

IDIOTI SOM SYSSELSETTING

Det må være heller flaut for Arbeidskontoret på Fauske å bli utnevnt til teaterregissør, og motta Rettedals-midler for å beskjeftige arbeidsløse ungdom i amatørteater.

Hadde dette hendt i min tid som arbeidsformidler, ville jeg omgående bedt meg fritatt for slike oppdrag, subsidiært sagt opp min stilling på dagen.

Men det overrasker ikke det spor. I Asker har man hatt et kurs gående til noen millioner: Arbeidsløse ungdom fikk lære å spille video!

Torsdag 11. april forsvarte kontorbestyrelsen på Fauske tiltaket så godt han kunne, men likevel må han ikke bli sur om jeg synes inderlig synd på ham, og at ingen funksjonærer i A-etaten tør mulke om slike idiotiske foretak som dette. Har det rablet for byråkratene i Kommunaldepartementet, måtte det vel la seg gjøre å få angjeldende sendt til psykiatrisk undersøkelse?

H. Oddlo Erichsen
i «Nordlandsposten»

Overliggende stoff

En god del innlegg har hopet seg opp i sommerens løp. Forhåpentlig får vi plass til dem i septembernummeret.

red.

Abonnementet

Vi er avhengige av at abonnementet innbetales i rett tid. Tenk etter: Er det lenge siden du sist sendte oppgjør?

Ekspedisjonen.

De nye statsmakter

WILLY BJØRNEBY: Før siste verdenskrig internasjonalt kjent gymnastikkpedagog, med ideer og planer innen gymnastikken som senere ble gjennomført i mange land.

WILLY BJØRNEBY: Under siste verdenskrig kjent for sin flukt fra England i en knøtt liten gummikano. En vågal og dristig flukt som kostet ham 20 års tvangsarbeide under «oppgjøret» etterpå.

WILLY BJØRNEBY: Nå forfatter og utgiver av Norges mest injurerende bok; der han forteller om norske politikeres «sprell» under Englandsoppholdet 1940-45.

En bok mange rynker på nesen av på grunn av språk og kraftsatser, men som alle leser.

WILLY BJØRNEBY: Idag med politianmeldelse på historikerne Magne Skodvin og Ole Kristian Grimnes, og på Aschehaugs Forlag, for å ha publisert som ekte, et helt klart forfalsket dokument av «Elverumsfullmakten», med C.J. Hambros forfalskede signatur. (bokverket «Norge i krig»)

WILLY BJØRNEBY: Nå med brev fra Oslo politikammer, kriminalavdelingen, med melding om at saken er henlagt, da anmeldelsen er rettet mot statsmakter, og derfor ikke straffbar.

WILLY BJØRNEBY: Idag med kopi av brev til politikammeret med følgende spørsmål:

– Når ble de tre historieforfalskere statsmakter?
– Når ble svindel med og forfalskning av viktige, offentlige dokumenter legalisert og ikke straffbart i Norge?

Hva blir svaret?

Forklaringen

En representant for etterkrigs generasjonen ble valgt som formann i arrangementkomiteen for FRØYADAGENE 1985.

I samråd med ungdommen på stedet ble innvitert et gammelt NS-medlem som foredragsholder. Meningen med innslaget, som var et ledd i freds jubileet, var å gi begge sider mulighet til å komme med sitt syn.

Den unge formann, Unni Espnes, visste nok ikke at den slags innslag er sårende for gamle motstandsfolk, og hun fikk derfor heimefrontens vrede over seg.

– Vi som tilhører etterkrigs generasjonen har et behov for å vite mer om okkupasjonstiden, og vi ønsket å få tingene frem i et skarpt og avslørende lys, uttalte hun til pressen etterpå.

– Jeg tror ikke reaksjonene først og fremst kom på grunn av hva mannen sa, men mer på grunn av at han hadde vært NS, og var tilstede i salen.

Til NRK radio sa en eldre, hysterisk kvinne: – Det var som om nazitiden var kommet tilbake ved synet av gammel nazisten. Bare det at han var i salen, skapte uhygge.

–
Og det tror vi nok, når vi i et hefte som omhandler krigstiden på Frøya, kan lese at vedkommende gammelnazist hadde stor pågang under okkupasjonen, av Frøya-folk som mente at den og den burde anmeldes.

Nazi-paradiset Norge

Full forvirring blant norsk skoleungdom.

Først får den fra hjemmefrontkjempernes besøk i norske skoleklasser høre gjeve beretninger om norsk motstandskamp i årene 1940-45.

Senere leser den i årets litteratur om norsk okkupasjons historie, at det så visst ikke sto så bra til med jøssingfronten.

Tvert om.
– Tyskerne så Norge som et paradiset, sier således forfatteren Tore Dyrhaug til «Bergens Arbeiderblad», og avisen skriver:

– Med boka «Norge okkupert. Tysk etterretning om Norge og Nordmenn 1940-45,» slår han dype sprekker i forestillingen om en stor og aktiv motstandskamp:

Rapportene i boka forteller at klassekampen overskygget kampen mot tyskerne. Masseutmeldelsen av Norges Lærersamband i 1942, fikk bare begrenset støtte i arbeiderklassen. I en melding fra Trondheim 31. mars, heter det at deler av arbeiderkretsene viser åpenlys skadefryd over lærernes skjebne. Arbeidere som ellers er klart imot Nasjonal Samling, fryder seg over arrestasjonene og tvangsarbeidet for lærerne. Flere er sikre på at lærerne ikke vil greie kropp-

sarbeidet særlig lenge, rapporterte tyskerne.

Heller ikke da alle mannlige jøder over 15 år ble arrestert reagerte massene. Ingen sympatidemonstrasjoner ble startet.

– Jeg har foretatt et utvalg av disse rapportene, understreker Dyrhaug. Noe av stoffet vil unektelig være pinlig lesning.

– Mest oppsiktsvekkende er samtalen Frede Castberg har hatt med Gestapo i forbindelse med tyskernes tilbakeslag i Nord-Afrika og på øst-fronten. Castberg, som var professor i rettsvitenskap, sier her – i følge tyskerne – at han er bekymret over det som skjer, men at man må revurdere forholdene i Europa nå som tyskerne er i fare. Selv om nordmenn flest avviser nasjonal-sosialismen, må man akseptere tyskernes erobring av europeiske stater og tanken om et forent Europa i framtiden kan ikke helt utelukkes, hevder Castberg i denne rapporten. Dette er en samtale Castberg aldri nevner i sin egen bok, poengterer Tore Dyrhaug.

For et år siden ga Dyrhaug ut en bok med tittelen «Vestfold under krig og okkupasjon». Det ble et fryktelig rabalder fordi boken ikke bygget under den helteglorien og saga nordmenn flest skyter seg inn under når vår innsats og motstandskamp beskrives.

– En bank i Vestfold sponset oss, noe den bittert angrer i dag etter alt oppstyret. Nå har den sponset et bestillingsverk fra krigsveteranene. Personlig tror jeg det skal bli vanskelig å produsere en sannferdig framstilling når utgangspunktet er å bevare mytene om Norges rolle under krigen, sier Tore Dyrhaug.

–
Biskop Eivind Berggrav gikk i 1945 god for sannhetsgehalten i de dokumenter som Tore Dyrhaug nå har samlet i sin bok.

«LØGN», sier PR-mannen for heimefront-veteranene, Oscar Magnusson om boken. «Nordmenn sto samlet i isfront mot tyskerne. Ingen omgikk dem, med mindre målet var sabotasje og etterretning».

Hvilket vel må si at Norge hadde en hær på hundreder av tusener sabotasje- og etterretningsagenter.

Eller hva?

ANNEKS eller HYTTE
ØNSKES LEID av enslig ordensmann PÅ GÅRD I ØST-FOLD, SENTRALT.

Tlf.: 87 01 73 e. kl. 17.

Fleksibel tankevirksomhet

Vi lever i en tid som stiller store krav til individets omstillingsevne. Ikke minst på politikkens- og strafferettens område skjer saker og ting – som gjennom dagspressens meddelelser – ofte bringer den største forvirring i begrepene. Eksempler på hvordan disse – etter for godt befinnende – snus på hodet finner man stadig eksempler på i dagspressen og andre massemedia. Opprørsbevegelser blir til frigjørings-, og selv de verste voldsmetoder rettferdiggjør saken. Tortur betraktes i flere land som legalisert forhørs metode. Jo fler raketter og atomstridsvåpen vi får, jo mer fredsbevarende er de, osv. osv.

Hva vårt eget land angår kan vi lese at vår nylig dømte storspion slett ikke er landsforreder, men en velmenende idealist som bare har prøvd å få øst og vest til å møtes i samdrøktighet, vennskap og harmoni.

En juridisk professor uttaler at det er helt galt og forkastelig å sperre en så verdifull person som Treholt inne i fengsel. Han bør få sin frihet snarest, da professoren mener å kunne garantere at Treholt i fremtiden ikke mer vil spionere til fordel for en fremmed makt. Dertil er han for klok, mener herr professoren.

En virkelig godbit var det å lese at Hønefoss byrett fri-

kjente en mann for tyveri, til tross for at han ble tatt på fersk gjerning med de stjalne pengene i sin bukselomme. Begrunnelsen for frikjennelse er at mannen det siste år hadde hatt en så betydelig inntekt at det var usannsynlig at han tok pengene i vinnings hensikt. Skal man trekke noen lærdom av denne dom må det jo bli at jo høyere inntekt, jo mer kan stjeles uten risiko for domfellelse. Man sitter med følelsen av at historien kunne vært hentet fra en av salig Holbergs komedier.

Fortsetter det på denne måten med begrepsforvirring om hva som er riktig og galt, så må tiden snart være moden til post mortem å gi Vidkun Quisling Borgerdådsmedaljen i gull sammen med full oppreisning. At han i et knipetak bl.a. forandret en del på landets statsforfatning (dog ikke så mye som Stortingets presidentsproklamasjon klarte) og dermed pådro seg forrederistemplet, må da være for bagateller å regne i forhold til hva den geschäftige Treholt i årevis har holdt på med. Med hensyn til politisk idealisme skulle Quisling også ligge godt an. Han tok jo ikke engang imot penger for sine tjenester, i motsetning til den misforstått dømte storspion.

Oslo, 17.7.85
Montanus

BEKJENTSKAP

Frontkjemper, 59 år, skilt, røkfri, ført.pensj., bil, dårlig til bens, ellers sterk og meget aktiv, mange interesser, men meget ensom, vil gjerne bli kjent med grei kvinne.

Bill.mrk.: «Bekjentskap»

FØRERGARDEN

Jeg vil gjerne ha kontakt med kamerater som tjenestegjorde i FØRERGARDEN under okkupasjonen.

Eksp. anv.

NS og WAFFEN-SS

For min private samling søker jeg uniformstykker, merker, fotografier, og litteratur. Alt er av meget stor interesse, så nøl ikke med svaret. Kontakt:

T. Pettersen,
Postboks 1756,
1601 Fredrikstad

In memoriam

Nok en av «Den gamle garde» har forlatt rekkene. Det triste budskap om at ANNE MAREN CAPPELEN hadde forlatt oss nær 80 år gammel, nådde oss den 22. mai.

Anne Maren Cappelen var fra 1928 til 1968 gift med SS-stabsleder Leif Schjøren, og deltok aktivt i Nasjonal Samling's arbeide fra 1933-1945. Hun stod trofast ved sin manns side i gode og onde dager, og brant til siste slutt for den Nasjonale sak. Mange mennesker satte pris på ekterret Schjørens arbeide, deriblant Vidkun Quisling, i visshet om at de gode mennesker sent blir glemt, bøyer yi oss i sorg og lyser fred over ditt minne.

KAMPFELLE

KNEFALL FOR MOSKVA

Lektor Arne Roll har tidligere hatt mange gode, uredde artikler i norsk presse. Den 14. mai leser vi i «Fædrelandsvennen», Sørlandets største avis:

I de siste måneder, når verken i leddene hindrer nattesøvn, har jeg vært plaget av noen tungsindige øyne som følger meg, ja, forfølger meg. Mange par øyne. Unge, vakre, sterkt avmagrede tyveåringers øyne, bebreidende, bedende øyne fra sammenfalne menn i beste alder. De fleste av dem var totalt uskyldige. Vi samlet dem sammen her i Norge på vår regjerings ordre sommeren 1945, så at Stalin og Berija kunne få skyte dem. Visste vi at det var mot folkeretten det vi var satt til? Nepe. Ingen spurte i 1945 om folkerett.

Tvangshjemsendingen av uvillige russiske krigsfanger fra norsk jord er en skamplett i norsk historie. Moskva hadde talt. Vi krøp og ble håndlangere. Dette var jeg med på: Bøddelhjelper.

I kveld 7. mai skvatt jeg til i TV-stolen: Som om hele Norge nå har fått samme mareritt som jeg i disse minnedager, meddelte man i selve dagsnyttensendingen at i morgen utkommer en sensasjonell bok av journalist Egil Ulateig: Hjem til Stalin. – Skjebnen til 83 000 russiske krigsfanger i Norge 1945. (Pris kr. 158,-).

Vi nordlendinger hadde våren 1945 ventet at de russiske krigsfanger i titusentall ville gjøre opp med tysker-vakter. Men noen massakrer forekom ikke. Russerne visste at de hadde brutt eden til Stalin, anti-desertør-eden: «Dø, dø for egen hånd, ikke bli tatt til fange!» – Det asiatiske despoti har lover som Vest-Europas lyserøde ikke forstår – mange av de 83 000 sovjetere spilte i mai 1945 traurig balalaika og visste hva de gikk til.

Det var noen tankeløse av fangene som for kortvarig matvinnings skyld hadde latt seg innskrive som papirsoldat i forrædergeneralen Andréj Vlássovs armé i 1942 og 43. Hitler våget aldri gi dem våpen. Men disse vlassovistene hadde i mai 1945 dobbel desertørdom hengende over seg: De ville bli øyeblikkelig skutt, eller frosset ned i Sibirs jord.

Vi visste det nok. Men sendte dem likevel hjem!

Den svenske socialdemokratiske regjering var heller verre enn den norske. De hadde mat nok i Sverige. Men Stalin hadde forlangt at de baltiske flyktninger (fra Estland, Lettland, Litauen, som Stalin tok) skulle tvangssendes østover. Ikke engang selvmord på kaia kunne menneskeligjøre svenskene.

For Moskva hadde talt. I Vesten krøp vi og ble håndlangere for Stalin og Berija.

Å, hvor jeg husker disse lykkelige arbeidsdager som håndlanger for Moskva og for vår lyserøde norske regjering sommeren 1945! Ut fra Narvik stevnet vi med ei svær danskeferge langs kysten sørøstover for å samle opp det Stalin ønsket... Flere turer ble det. Løytnant Bartleth var min sjef. Jeg var sekondløytnant, 18 år gammel. Om lag 20 soldater var med. Vi kommanderte det tyske mannskapet, men nokså ydmykt, for tyskerne var mange, vi var få. I de leirene vi stimet mot, hadde russerne allerede organisert seg. Noen i den grå, russiske fangemasse spratt plutselig fram 8. mai som oppvakte ofiserer, etter tre vintres skuespill som «Menig Iván». De fangene som hadde latt seg lokke til å inntegne seg i Vlassovs armé, var innesperret da vi kom. Den russiske utsending i Oslo sendte tidlig representanter til leirene...

Hva mener jeg med å si at det var «lykkelige» arbeidsdager dette? Jeg er gammel nå og gidder ikke lyve for de unge: Man er soldat eller offiser. Man opprensker og liker vanligvis jobben. Flott hvitt bind rundt armen: Interpret, stod det. Nok whisky. Sjøokolade. Fin lønn. Respekt av folk. Befehl ist Befehl, ikke bare i Hitlers armé. Alle er skjendige. Engang skal vel våre skjendigheter bli avslørt: Den folkerettsstridige terrorbombingen av tyske byer uten militære mål (Dresden); Kattinskogen; vår skitne fremferd mot såkalte NS-landsforrædere, mange av dem var meget hederlige; skamferingen i 1945 av uskyldige unge damer som fikk et lite tyskerbarn å verge mot mobbing; russesoldatenes massevoldtakt mot tyske kvinner og jentebarn. Jo, lykkelige ar-

beidsdager – for seierherren ja.

Halvparten av våre hersede NS-medborgere bør nå få et unnskyld fra oss i ekte anger. Og våre elever bør snart få vite at flere norske gutter i uniform døde på landjorden i kamp for Tyskland på østfronten, enn der døde i kamp for England her hjemme i 1940. Vi jøssinger har vært fulle av løgn og fortelser.

Kunne Bartleth og jeg ha reddet noen av Vlassov-russerne med de bedende, dødsmerkede øynene? Dr. med. Leiv Kreyberg hadde med sine Londonutsendte samaritane vært like før oss (bøddelmedhjelpere) og reddet livet til mange av disse utsultede russiske krigsfanger, som vi altså nå ekspederte i Stalins armer. Ett sekund i en Tysfjord-leir demret det for meg, jeg husker det som i dag: Enn om jeg stakk til én av de dødsmerkede min stridsrasjon, kniv, litt penger og sa på russisk: O-idii! Samer på fjellet gjemmer deg kanskje en måned! Så er du berget!

Sju år etter skjedde noe underlig. Da jeg i 1950-årene studerte russisk hovedfag på Universitetet i Oslo, kom den stilleste av studentene og satte seg prøvende ved siden av meg. Han visste tydeligvis at jeg var kommunist. Like forbausset ble vel han som jeg da vi avslørte fortiden: han var russer. – Da båten i juni 1945 kom inn Sagfjorden for å ta ham, stakk han til fjells. Noen småbrukere der inne i dalen hjalp den unge russegutten. Hans far hadde vært selveienende bonde. Stalin tok i trettiåra gården deres og la den under kollektivbruket og sendte familien til Sibir. Heller dø enn tilbake til Sovjet! – Hans fortelling rørte meg ikke. Intet rører en kommunist, likesom intet godt logisk argument fra Strokkenes kan rokke den naive tro hos dem som i dag år i 1. mai-tog i Kristiansand med opprop om atomfritt Norden og Stol på Moskvas underskrifter.

Jeg måtte ha et par opphold i Sovjet for å forstå hvor Norge hører hjemme. Så dum var jeg. Akademikere er naive. De bøyer så lett kne for Moskva.

Lektor Arne Roll

BOKTJENESTEN

Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1. Telefonbest.: (02) 19 06 71

Serien: «SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN»:

... eks. Odd Melsom: **På nasjonal uriaspost** kr. 65,-
 ... » Odd Melsom: **NS og fagorganisasjonen** .. kr. 80,-
 ... » Odd Melsom: **Fra kirke- og kulturkampen** .. kr. 85,-
 ... » Einar syvertsen: **Også dette bør være sagt** kr. 75,-
 ... » ALLE 4 BIND: kr. 240,-

... » A. I. Bru: **Professor på ville veier** kr. 50,-
 ... » Trygve Engen: **Jeg er ingen landssviker** .. kr. 35,-
 ... » Adolf Hoel: **Universitetet under okkupasjonen** kr. 25,-
 ... » Walter Fyrst: **Min sti. NS blir til, o.m.a.** kr. 95,-
 ... » Finn Kjelstrup: **Den norske kapitulasjon** .. kr. 20,-
 ... » H. Franklin Knudsen: **I was Quislings Secretary** kr. 55,-
 ... » Per Lie: **Sannheten om Telavåg-affæren 1942** kr. 15,-
 ... » Sigurd Mytting: **Politisk dømt** kr. 35,-
 ... » Kai Normann: **Diktene Laurbærkransen** ... kr. 20,-
 ... » Arne Tellefsen: **Når forsvaret forfaller** kr. 25,-

GAVEBOKEN for venner i utlandet:

... eks. Roald Astrup Nielsen:
The «SOLBRIS» escapade kr. 80,-
 ... » Roald Astrup Nielsen:
La Fuga del «SOLBRIS» kr. 80,-

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

... eks. Institutet för Offentlig och International Rätt:
Den norska rättsuppgjørelsen kr. 50,-
 ... » Forbundet: **Gi oss rettsstaten tilbake** kr. 5,-
 ... » Forbundet: **§ 104. Mere lys over rettsoppgjøret** kr. 10,-
 ... » Pastor A. E. Hedem: **Qou vadis Norvegia** .. kr. 30,-
 ... » O. Hedalen: **Er det begått en skammelig urett mot en hel del av våre landsmenn?** . kr. 5,-
 ... » Ralph Hewins: **Quisling – profet uten ære** kr. 60,-
 ... » Lyder L. Unstad: **Quisling, The Norwegian Enigma** kr. 40,-
 ... » **Mariga Quisling's dagbok og andre etterlatte papirer** kr. 65,-
 ... » H.r.advokat Albert Wiesener: **ASTRID D.D.D. Et offer för krigspsykosen under och efter den tyska ockupationen av Norge** kr. 25,-

NYHETER:

... eks. Haagen Ringnes: **I skyggen av Sulkorset** kr. 55,-
 ... » Sigurd Senje: **Forræder skutt** kr. 55,-
 ... » Elisabeth Skogen: **Aldri tilbake** kr. 75,-

FRONTKJEMPERNE:

... eks. R. Schulze-Kossens: **Militärischer Führernachwuchs der Waffen-SS. Die Junkerschulen** kr. 175,-
 ... » Karl Holter: **Frontkjemperne** kr. 85,-

NYHET:

... eks. Hans Werner Neulen: **An Deutscher Seite**
 Fremragende om frivillige på tysk side i
 Waffen-SS og Wehrmacht kr. 150,-

DANSK LITTERATUR:

... eks. Gary Allen: **Ingen tør kalle det en sammensvergelse** (Hvem trekker i trådene?) kr. 50,-
 ... » John Galster: **Amagers Erobring. Den 3. verdenskrig. Kunsten å bekjempe kommunister** kr. 45,-

Portofri forsendelse ved forskuddsbetaling til:
 Postgiro 5 15 46 38. Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk,
 i kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. som betales slik:

Navn:

Adresse:

Postnr.: Sted:

Sommerlig giverglede

Vi sender vår beste takk for de 74 vennegavene vi kvitterer for denne gang. Givergleden på senvåren og sommeren var stor, og gavene beløper seg denne gang til kr. 15 030,-. Nu ligger det ikke flere vennegaver og venter på kvittering, men vi håper det vil rette seg før neste FOLK OG LAND går i trykken, slik at vi har noe å kvittere for også da!

«VENNEGAVER»
fra «Folk og Land»s venner.

Takk for følgende bidrag:

B.S., Hosle	100,-	E.M., Gressvik	100,-
H.G., Sarpsborg	200,-	A.N., Kolbotn	80,-
E.S., Moss	100,-	R.W.L., Raufoss	100,-
C.W.E., Bergenhaugen	200,-	G.H., Rena	80,-
R.O., Rolvsøy	150,-	L.M., Gjøvik	100,-
W.H., Solberg	500,-	H.H., Lesja	100,-
P.B.G., Aurskog	100,-	K.H., Lillehammer	100,-

A.H., Vågåmo	20,-	A.K., Sandefjord	100,-
I.L., Koppang	500,-	A.M.H., Skien	50,-
G.H., Rena	50,-	O.S., Stavanger	150,-
B.D., Røykenvik	20,-	O.K., Kristiansand	20,-
J.F., Gjøvik	100,-	I.M.N., Vågebygd	100,-
H.R., Rena	100,-	A.S.H., Færvik	500,-
J.R., Kongevinger	150,-	G.S., Kristiansand	100,-
K.M., Drammen	500,-	H.S.G., Hæstadvingen	150,-
M.M., Gol	50,-	R.H., Sandnes	200,-
H.M., Drammen	100,-	B.R., Marnardal	100,-
K.S., Skien	100,-	M.D., Fevik	200,-
S.S., Drammen	100,-	G.V.H., Bergen	100,-
O.S., Larvik	50,-	I.T., Hosanger	100,-
M.H., Skollenborg	120,-	J.L.S., Kolgrov	100,-
A.Ø., Skien	50,-	N.A.K., Bergen-Sandviken	50,-
T.V., Skien	50,-	M.A., Ålesund	100,-
A.Fiskum, Larvik	100,-	K.B., Stangvik	100,-
J.G., Skien	100,-	L.S., Guddal	100,-
O.H.G., Sande	200,-	M.A., Ålesund	00,-
H.S., Hallingby	50,-	L.V., Aure	100,-

D.S., Isfjorden	200,-
N.D., Leksvik	20,-
K.H., Leksvik	100,-
T.H., Trondheim	100,-
H.O., Liland	120,-
B.N.C., Sortland	220,-
K.B.R., Moldjord	130,-
A.S., Meley	100,-
I.S., Nore	5 000,-
A.H., Oslo 5	1 000,-
R.S., Oslo 2	150,-
K.N., Oslo 4	100,-
A.G., Oslo 1	100,-
T.A., Oslo 3	100,-
L.F., Oslo 4	100,-
R.S., Oslo 2	100,-
J.W.B., Oslo 2	50,-
G.B., Malmø	100,-
K.N., Malmø	100,-
S.F., Danmark	100,-

Åpent brev til Mil.org-sjef Helge Lindholm, Skien

MÅNEDENS PERNILLE

Da «Folk og Land» utkommer så alt for sjelden, får jeg først anledning til å skrive til Dem nå.

«Dagbladet» bragte den 11.5. i et oppslag av BERNT BLOMQUIST under overskriften «FOLK RASER MOT QUISLING-HEDER» følgende:

«SKIEN (Dagbladet): – Sårende og upassende, sier Milorg-sjef i Skien Helge Lindholm til Dagbladet. Nazister brukte 8. mai, frigjøringsdagen, til å hedre Vidkun Quisling. Det ble lagt ned krans og blomster ved graven hans på Gjerpen kirkegård.»

– Vi minnes Deres innsats. Hilsen fra motstandsfolk og nasjonalister, står det på blomsterbandet.

Lindholm reagerer sterkt på at Quisling-tilhengerne benyttet 8. mai til å hedre mannen som Norge feiret frigjøringen fra nettopp denne dagen.

– Det må være gjort for å terge folk. Det er høyst upassende og får gamle sår til å åpne seg.

Feiring

Han var etterrettingsargent de første årene av krigen og ble seinere områdesjef i Mil.org. i Skien.

Onsdag ledet han et festmøte i Skien hvor flere hundre krigsveteraner var samlet. De feiret 30-årsjubileet for frigjøringen.

Bekransningen av Quislings grav skjedde like i nærheten og omtrent samtidig.

Kjærlighetsfarge

Quisling-tilhengerne valgte kjærlighetens farge for å ære sin fører. En stor bukkett røde tulipaner er lagt på graven sammen med blomsterbandet.

– Det er en provokasjon og det er vondt når de bruker ordet motstandsfolk i en slik sammenheng. Ordet er knyttet til det illegale arbeidet under krigen og det skal iallfall ikke brukes av Quisling-tilhengere, sier Lindholm.»

Ja, jeg forstår at De må ha hatt det vondt, forferdelig vondt, men jeg håper at De har kommet Dem i løpet av sommeren. Her holder dere festmøte og er opprømte og glade mens minnenes begre tømmes. Men «like i nærheten og omtrent samtidig» lusker det nazister rundt på Gjerpen kirkegård og bekranser Vidkun Quislings grav og bruker til og med betegnelsen «motstandsfolk» på kransebåndet.

Allikevel må De ikke se bort fra at det kan ha vært noen motstandsfolk med, for det finnes mange slike med en innstilling som står i diamens-

tral motsetning til Deres. Men jeg kan forvisse Dem om at det ikke er noen som tror at «motstandsmanen» Lindholm har noenstundes befattning med kransen. Det er opplagt at luskende nazister har brukt den største hedersbetegnelse som finns i Norge, «motstandsmann», forfengelig for å provosere og terge Dem.

At De ikke, som tydeligvis har vært en av dem som effektivt nedkjempet «mannen som Norge feiret frigjøringen fra nettopp denne dagen», hadde satt vakt ved graven. Det tyder på en viss sløvhets, som en områdesjef i Milorg må vokte seg for. Men de regnet vel med at pakket, nazistene, holdt seg innendørs en dag som den 8. mai. Herr Lindholm, De må da som gammel etterrettingsagent klare å finne ut hvem det er som står bak denne skjendige provokasjonen. Jeg vet ikke om en bekransning som denne er straffbar, men den burde i alle fall være det.

Jeg føler med Dem, herr mil.org.-sjef Lindholm, og jeg håper at de sår som åpnet seg ikke har gitt Dem for mange søvnløse netter eller psykiske lidelser.

Det var jo røde tulipaner som var lagt på graven. Hva er det ikke nazister kan finne på for å provosere feirende og ødelegge deres feststemning.

Riktignok ble vel denne ikke ødelagt, De var jo uvitende om skjendelsdåden på Gjerpen kirkegård mens festen fant sted, men bakrusen ble kanskje enda verre på grunn av den skjendige provokasjon og misbruken av betegnelsen «motstandsfolk».

Allikevel er jeg, herr motstandsmann og mil.org.-sjef Lindholm, overbevist om at en mann med Deres bakgrunn er iferd med å gjenvinne Deres sjelefred og sinnsro. De opplevde i all fall ikke å stå bundet til en stake foran ti geværmunninger etter at alt De hadde ment og sagt var blitt forvrengt til det ugjenkjennelige. Denne mannen, som ble minnet med en krans, ble stemplet som landssviker og landsforræder. De, herr Lindholm, opplevde og opplever hyllest og virak, og det må da telle litt i den store sammenheng. Eller er De misunnelig over at De ikke også fikk disse blomstene?

Man kunne kanskje vente at forti år også hadde gitt en milorgmotstandsmann av Deres format en viss mulighet til nytenking og besinnelse. Men Deres motto er vel «en gang milorg, alltid milorg.» Jeg nekter Dem ikke det, det er heldigvis fri meningsytring og meningsfrihet i Norge, noe jeg også benytter meg av.

Med hilsen fra
Pernille

Tragedien i . . .

Forts. fra side 8

kostet 14 unge menn livet. Milorg. hadde stående ordre om å unngå kamp, og man kan neppe kalle det selvforvar. Avdelingen på Haglebu var vel vitende om at en tysk avdeling var på vei, og de hadde 3–4 timer på seg til å evakuere sin leir. Var det overkommandoen i London som ønsket å prøvekjøre sin organisasjon, eller var det en skyteglad løytnant Holst som følte seg sikker på å ta knekken på fienden? Dette kunne det være interessant og få nærmere belyst av de ansvarlige. Hva som skjedde i Matro-fjellene kjenner jeg ikke til, men historien derfra er vel da muligens skrevet med samme brede penn som historien om Eggedal? Av hensyn til privatlivets fred ber jeg om at undertegnede navn ikke blir gjengitt, men om I. Johansen ønsker ytterligere opplysninger, kan han få kontakt ved henv. til redaksjonen.

Dette er de 4 tyske og 3 norske soldater som mistet livet i Eggedalen;

Josef Horner, 26 år, tysk.
Rudolf Kastmer, 29 år, tysk.
Franz Büchl, 25 år, tysk.
Frick Grünert, 25 år, tysk.
Skijeger Anders Bang, kongsbjerg.
Skijeger Halvor Moxnes, Moksnes, Trøndelag.
Pansergrenad, Zakkariassen, Oslo.

E.G.

AVERTER I

FOLK og LAND

Du ungdom som jag . . .

Forts. fra side 1

Han var overlegen nok til ikke å føle seg støtt, da jeg engang nevnte dette for ham. Han var da blitt en elskelig herre, som nok fortsatt kunne brumme, men det var av gammel vane og fordi man simpelthen ventet seg det av ham. Helst ville han sikkert lyttet til Adanten i eget sinn, – eller til de mange små, søte borgerfruer, som på nasjonaldagen med gripende patos resiterte hans dikt. Og vi minnes videre alle de AP-utnevnelser som fikk motstandspresen til å reagere i fistel, hvilket ikke forhindret en stormkurtise av de nye menn med etterfølgende invitasjoner til laksefiske i både vest og nord. Som man vil forstå, står vi altså her overfor et vakkert trekk i den norske folkekarakter: Fordragelighetens, forsoningens, velviljens ånd. Gentleman-like shake hands. Den er ikke uten risiko. Kan oppfattes som en svakhet, mens den tvertimot kan være utslag av en viss moralsk styrke, fordi man sjelden finner den hos den motpart som man på det vis vil hedre med sin gest.

Livet og menneskene endrer seg fra generasjon til generasjon. Det som var rødt igår, kan være blått idag; – hva tidligere kunne være uanstendig, utillatelig tale, kan i dag være

salongers konversasjon. Men selv om livet slik setter sin sordin på gamle strenger og stemmer opp nye, så må likevel hver tapt generasjon like som spørre seg selv; hva kjempe vi egentlig for, var ikke det hele i grunnen helt formålsløst? Svaret må vel bli at ordenes kamp blir en del av selve livet og at motstanden i enhver kamp alltid utkrystalliserer det som eier livets rett. Eller, som en dikter uttrykker det: Livet er som et langt kamprop! Så får da hver enkelt i sin generasjon søke å besvare dette ropet, men samtidig være klar over at enhver ideologi og enhver kamp alltid sliter seg selv ut. Nye generasjoner vil alltid danse Fandango eller Twist på de forgangnes graver, – i særlig grad dersom de selv hverken eier en drøm eller evner å skape en ny ideologi.

«Du ungdom, som jag elsker, jag vil gråta
att se din dans, den slår mig
som et hån . . .».

For en generasjon ved veis ende vil det kanskje være mer passende å avslutte med den klassiske sannhet i Plougs «Skandinavismens Slagsang», (fra 1842) som innledes med denne kjente linje:

«ATTER DET SKILTE
BØJER SIG SAM-
MEN . . .».

Ingen linjer fra gammel- til ny-nazismen

I dagene 27. juni til 29. juni ble det i Bergen arrangert en internasjonal konferanse om denazifisering, nynazisme og nyfascisme.

Bak arrangementet sto Instituttet for sammenlignende politikk ved Universitetet i Bergen, i samarbeid med Chr. Michelsens Institutt og med støtte av Unesco.

Deltakere var historikere og samfunnsforskere fra både Vest- og Østeuropa og fra USA.

I 1974 ble holdt en lignende konferanse i Bergen, – den gang om årsakene til hvordan folk ble fascist og nazister.

Etter konferansen ble det da utgitt en bok, der de vitenskapelige bidrag ble samlet under titelen «Who Were The Fascists?»

Også fra årets konferanse vil det komme en bok, som vil inngå i et større samleverk.

«Bergens Tidende» (26. juni 1985) har intervjuet amanuensis ved Instituttet for sammenlignende politikk, Stein Ugelvik Larsen, som sammen med forskningsleder ved CMI, Bernt Hagvedt, ledet de to konferanser.

På spørsmål om det er noen linjer fra gammel- til nynazismen i Norge, svarer Ugelvik Larsen:

– Vi skal være forsiktige med å trekke direkte linjer. Hos tidligere NS-medlemmer, også i kretsen rundt «Folk og Land», kan vi merke tilbakeholdenhet overfor nynazistene. Og ser man på bombeattentatet mot moskeen i Oslo, har det ikke noe å gjøre med det norske NS før krigen, da man nøyde seg med å slåss foran tribunene når noen talte. NS under krigen er noe annet. Både i personer og metoder er tilknytningen mellom NS og nynazismen tynn. Men gammelnazismen kan opptre som forbilde og symbol for unge folk, også som forherligelse av vold. Og der finnes internasjonale kontakter der personer fisker i rørt vann. I Italia er forbindelsen i personer mellom gammel- og nyfascisme tydelig.

– I Norge har rettsoppgjøret gjort det uproblematisk å ta stilling til nynazismen, sier Ugelvik Larsen videre. Dette er den gunstige virkningen av rettsoppgjøret, den forberedte bedre fremtiden. Selv om en så kan stille spørsmål ved måten de tidligere NS-medlemmene ble behandlet på under oppgjøret.

Likevel

– Finnes det sosiale faktorer som fremmer nynazisme i

dag? Arbeidsløshet, rasistiske holdninger?

– Et tidligere NS-medlem sa til meg: I dag ville vi i NS hatt et mye bedre utgangspunkt enn i 1933. Arbeidsledigheten er stor. Og antikommunismen? Der er bare å se på Europas deling. Fremmedarbeider-spørsmålet opptar folk mer i dag enn antisemittismen i 30-årene. Denne mannen pekte også på styringsløsheten, at dagens politikere ikke mestrer krisene.

– Og likevel er nynazismen en marginal foreteelse?

– Det skyldes nettopp gammelnazismen, eksemplets makt, NS's samarbeid med tyskerne, rettsoppgjøret. Tyskerne er verre stilt overfor nynazisme og høyreekstremisme.

– Kan historikere fra øst og vest snakke sammen om nynazisme, et politisk skjellsord og noe som man i øst sier bare kan finnes i vest?

– Vi er i øst og vest ikke uenige i synet på nynazismen som negativt fenomen. At den så bare forekommer her, er vårt problem. I øst har man løst det ved et kommunistisk diktatur, det er deres løsning, og en midlertidig utvei.

Og vi kan vel føye til, deres problem.

Averter i FOLK OG LAND

Takk for følget, Hagen . . .

Forts. fra side 1

uniformen ble første gang tatt i bruk på lagets fylkesstevne i Evje i Setesdal 23. juni 1933, da en gruppe yngre lagsmedlemmer paraderte for stevnets hovedtaler, general Carl Gulbranson. Det var Anders Lange som marsjerte foran med flagget.

Fedrelandslagets uniform var en grå skjorte med to store belglommer og lagets merke på venstre erme. Men til uniformen hørte et grått belte med skuldestropp (bandolær, vår anm.) og et ensfarvet sort slips. Til antrekket hørte dessuten en gammel nordisk hilsen, den åpne oppstrakte hånd.

Nyheten om uniformen ble offentliggjort i et stort oppslag i ABC 15. juni. Uniformen skulle, sto det, være et bindeledd for å styrke samhold mellom medlemmene. Skjorten imøtekom et utbredt ønske

blant de aktive medlemmer, hvor interessen for uniform var ganske stor, ikke minst på grunn av Arbeidervernets blå skjorter og røde slips. I 1933 var dessuten politiske uniformer på moten – i Finland, Italia og Tyskland, ikke minst. (Sitat slutt)

La det være klart at såvel Fedrelandslaget (nå Fremskrittspartiet) som Nasjonal Samling nesten alltid fikk bråk fra AP-tilhengere på sine åpne møter, og medlemmene hadde nok med å tørke av seg blod, om de ikke også skulle begå selvmord ved å gå til angrep på arrangementene til den tallmessig langt overlegne arbeiderbevegelse.

I Hans Olaf Brevigs bok, «NS-FRA PARTI TIL SEKT» (det venstreorienterte Pax Forlag) heter det om Nasjonal Samlings møter:

– Var partiets talere provo-

serende, ble de til gjengjeld møtt med sjikane og møtene ble stadig vekk ødelagt av uroelementene fra Arbeiderbevegelsen. Ikke helt sjelden oppsto det håndgemeng der NS-folkene fikk en temmelig hard medfart. Det var som et slags «partipoliti» som skulle holde styr på møtene at Hirdden ble organisert.

«Vi måtte opprette hirdden senere hirsdsjefen J. B. Hjort har uttalt.

Det er utvilsomt en kjerne av sannhet i det. (sitat slutt)

At pøbeloptøyene mot Nasjonal Samlings møter var organisert fra høyeste hold innen Arbeiderpartiet, var det ingen tvil om. Allerede på et tidlig tidspunkt etter stiftelsen i 1933 uttalte Einar Gerhardsen på et møte i Folkets hus:

«Hvis det skulle bli mere NS-folk enn vi synes om så

skal vi gi marsjordre, stol på det. Da skal NS bli slaktet. De skal få vite at det nu er Det norske arbeiderparti som regjerer. Vi skal ikke somle med å gjøre omkalfatringer, det skal gå rask, så de andre ikke får sukk for seg. Vi kunne gjøre det ovenfor NS nu. Vi er jo tallmessig så sterke at dette lille fillepartiet ville bli syltet ned med det samme. MEN VENT OG SE». (sitat slutt)

Det ble ikke ventet lenge før marsjordren fra Gerhardsen kom. Hva som tidligere hadde vært små forpostfektninger foran Nasjonal Samlings talerstoler ble nå dødsens alvor.

Stein haglet mot møtedeltakerne, og brekkjern nyttet ble benyttet som slagvåpen.

Blod fløt, og ofte synes det som om Gerhardsens ord om slakt av Nasjonal Samling skulle gå i oppfyllelse.

Han lykkes likevel ikke – den gang.

Fremskrittspartiet søker altså nå å bytte på rollene i den politiske kamp som foregikk i 30-årene, ved å fremstille Nasjonal Samlings medlemmer som de angripende pøbler på folkemøtene den gang.

Hvordan må ikke Einar Gerhardsen smile.

Hvordan må ikke Anders Lange vri seg i sin grav. Han som mer enn en gang kom hjem med «blåveis» og fillete klær etter sine møter med Marxist-pøbelen.

Det er en dristighet som synes utrolig å se Fremskrittspartiet sette tingene på hodet, slik det er gjort.

Kan det være taktkik for å få Gerhardsen røde disipler fra den tid over på sin side?

I tilfelle et lurvet, og også naivt forsøkt, som kanskje vil gi grunn til at ti tusener stemmer går tapt ved årets Stortingsvalg.

Våre stemmer.

(SE SISTE SIDE-LEDER)

Ingen vold mot kvinner i Finnmark . . .

Fort. fra side 1

den finner i noen FIKSJONS-
BOK eller FILM.

Ved **VOLDTEKEN** på **HOPPSEIDET** den 6. mai 1945 – 2 dager før KRIGEN sluttet i AUROPA – er det tale om en **RÅSKAP SOM MAN BARE FINNER I DE MEST FORFERDELIGE KON-
SENTRASJONSLEIRER.**

Det har forbauset meg me-
get, at man først nå – 40 år
etter at dette hendte – forsøker
å vrøvl-be-skrive dette.

Jeg viser til mitt brev av
24.12. 1984 og ber om at De
og AVISEN forsøker å finne
FINNMARKING i TØNS-
BERG. DERSOM SÅ IKKE
SKJER kommer jeg å straffe-
saksøke den ansvarlige re-
daktør.

De vil sikkert skjønne at jeg
som en av disse soldater ikke
kan eller vil at fremtidens
DOM skal bli at vi **voldtok**
kvinner i FINNMARK.

Videre heter det i innlegget
fra FINNMARKING i
TØNSBERG:

**KLASSEKAMPEN HAR
RETT.**

NYGAARDSVOLD og
**HANS REGJERING SVIK-
TET** oss i 1944.

Det burde NÅ være på høg
tid at **KLASSEKAMPEN**
lærte litt om denne frigjø-
ringskrig.

**NYGAARDSVOLD's RE-
GJERING skuffet og sviktet**
ikke finnmarkingene i 1944.
Hvor mange ganger skal vi
egentlig si eller skrive dette.

La oss se litt på det faktiske
forhold:

A. FINNMARKINGENE var
lamslått, paralyisert og ute
av stand til å skjønne noe
som helst fordi de tyske
soldater som i mange år
hadde oppført seg *pent*,
vennlig og var blitt en av
dem, kunne gå til det skritt
å brenne ned deres hjem,
skoler og andre offentlige
innretninger. Drepe deres
husdyr og dem selv dersom
de ikke lystret disse tyskere.

B. Det var *vesentlig flere*
norske statsborgere som
frivillig meldte seg for
ADOLF HITLER og hans
krigsmakt enn for **KONG
HAAKON 7.** og hans
krigsmakt.

C. **KIRKENES** og **FINN-
MARK** ble under denne
krig bedre forsynt med
mat enn noen annen by
eller landsdel i VERDEN.
DERTIL kom at **KIRKE-**

NES og **FINNMARK** som
ingen annen by eller
landsdel i VERDEN kun-
ne fiske rett utenfor sin
dør. Dertil kom videre at
det i den tiden ikke var
mulig med noen *reins-
dyrskjøtteksport.* Alt
reinsdyrskjøtt ble forbrukt
i FINNMARK.

La oss se litt på det faktiske
forhold:

1. **GENERALMAJOR Arne
D. DAHL** har i et intervju i
NRK den 27.10. 1984
fortalt at det var 150 000
russiske soldater som be-
gynte frigjøringskrigen
mot NORGE eller FINN-
MARK. Av disse vet vi at
omlag 15 000 soldater ble
drept. De resterende
135 000 russiske soldater
var ikke i stand til å for-
hindre den tyske nedbren-
ning av FINNMARK.

2. I flg. den bok som oberst-
løytnant **EYSTEIN FJÆR-
LI** har skrevet:

boken: **DEN NORSKE HÆR
I STORBRITANNIA** i 1940-
1945.

På s. 119 i denne bok skr-
ver han at denne norske hær i
Storbritania pr. 1.1. 1945, be-
stod av:

OFFISERER 803
Andre 2 745
3 548 soldater.

Av disse 3 548 soldater var
det neppe 2 000 soldater som
var *stridsdyktige A* eller
kampklare for en krig i
FINNMARK.

**DEN NORSKE HÆR I
STORBRITANNIA** i 1940-
1945 VAR ET LEKETØY
FOR HØYERE OFFISERER.
MED HØYERE OFFISERER
mener jeg **OFFISERER FRA
MAJOR's GRAD** som var i
BRIGADEN eller i **HÆRENS
OVERKOMMANDO.** De aller
fleste offiserer var ikke kom-
met inn i **BRIGADEN** eller i
**HÆRENS OVERKOM-
MANDO.**

**NÅR DET GJELDER
FORHOLDSTALLET** mel-
lom de som frivillig meldte
seg for **Adolf HITLER** i hæren
og de som meldte seg for
KONG HAAKON 7. og hæren
hans, var forholdet veldig
stort, minst 5 ganger så stort.

Man skal dertil huske og
vite at **DET VAR FORBUN-
DET MED DØDSSTRAFF** å
REISE FRA NORGE til
STORBRITANNIA for der å
melde seg til krigsmakten.

NÅR 135 000 RUSSISKE

**SOLDATER IKKE MAK-
TET Å FORHINDRE NED-
BRENNINGEN** av NORGE,
kunne ikke mindre enn 2 000
NORSKE SOLDATER makte
det.

**KONG HAAKON 7. OG
REGJERINGEN NY-
GAARDSVOLD** har aldri i
skrift eller tale lovet **FINN-
MARKING** eller andre at
de skulle sende så mange sol-
dater til FINNMARK at ned-
brenningen kunne forhindres.

Det var en umulighet og
heller ikke ønskelig. Det
grenser til den rene uforstand
når **KJELL FJØRTOFT** og
mange andre virkelig hevder
at det var svik av de allierte at
INVASJONEN ble satt i gang
i **NORMANDY** og ikke i
FINNMARK.

La oss se litt på den virkeli-
ge bakgrunn for frigjøringen
av **KIRKENES.**

1. **KIRKENES** og **ØST-
FINNMARK** ble befrikk
av russiske **SOLDATER**
fordi disse russiske soldater
måtte ødelegge de baser for
fly og marine som hadde
vært brukt mot de allierte
konvoier som brakte mat
og utstyr til **SOVJET-
SAMVELDET.**

2. Russiske soldater måtte
ødelegge enhver militær
makt som kunne true **PET-
SAMO** som da var okku-
pert av russiske soldater og
senere ble annektert av
SOVJET-SAMVELDET.

I samme utgave av **FOLK
& LAND**, finner jeg en artik-
kel som bærer denne over-
skrift:

**«ETTER AT SOVJETISKE
STYRKER HADDE KJEM-
PET ALENE I FINNMARK
KOM NYGAARDSVOLD's
TAPRE «BEFRIELES-
HÆR». DENS KAMP BE-
STO I VOLDTEKT OG
SNAUKLIPPING AV
FINNMARK's KVINNER.»**

Denne artikkel kan ikke
makuleres. Etter påtegning i
artikkelen, skulle dette stam-
me fra: «**KLASSEKAMPEN**». I
«**KLASSEKAMPEN**» finner
man ikke noe av dette. Over-
skriften er laget av avisen
FOLK & LAND.

**DE SOVJETISKE STYR-
KER** kjempet ikke alene i
FINNMARK. Den 18.10.
1844 meddelte den russiske
utenriksminister **MOLOTOW**
at russiske styrker ville krysse
norskegrensen. Dette ble gjort
samme dag.

Den 21.10. 1944 fikk
**BERGKOMPANI 2 mobilise-
ringsordre.** Den 27.10. 1944
var mobiliseringsarbeidene
fullførte og den 30.10. 1944
forlot **BERGKOMPANI 2** sin
forlegning og den 6.11. 1944
kom kompaniet med **HMS
«BERWICK»** til **MUR-
MANSK.**

Efter folkeretten er det plikt
for den makt eller militære
styrke som invaderer et områ-
de å sørge for at folket på
dette område får mat og annet
nødvendig utstyr. Dette gjorde
ikke Sovjetsamveldet og kun-
ne heller ikke makte det og
FINNMARK hadde langt mer
mat og utstyr enn **SOVJET-
SAMVELDET.**

SOVJETSAMVELDET
hadde lovet å forsyne **BERG-
KOMPANI 2** med mat. Ingen
mat kom, men denne ble le-
vert til **KIRKENES** og der
forsvant den.

SOLDATENE i **BERG-
KOMPANI 2** har aldri vold-
tatt noen kvinne i **FINN-
MARK.** Kp.et hadde noen få
primitive gorillaer som var
opptatt av den norske nasjo-
nalidrett som var særlig ut-
bredt i **SYD-NORGE**, å klip-
pe håret av kvinner som hadde
på en eller annen måte *vakset*
et ord med tyske soldater.

Man skal da ikke tale eller
skrive om soldatene i **BERG-
KOMPANI 2**, men omlag 5
soldater som fant sysselsetting
med dette.

BERGKOMPANI 2 var
forlagt på **SANNES** ved
KIRKENES i tiden 11.11. til
25.11. 1944. Deretter så man
lite eller intet til noen sivil-
befolkning.

Jeg ser av Deres brev til
meg, at De mente eller trodde
at **VI** var **SVENSKESOLDA-
TER** eller kom fra **HJEM-
MEFRONTEN** som skulle
rydde opp i **FINNMARK.** Jeg
antar at det var større grunn
for å kalle de omlag 7 000
nordmenn som bar tyske sol-
datuniformer og gjorde tjene-
sten i **DEN TYSKE KRIGS-
MAKT** for **TYSKERSOL-
DATER.**

**DET VAR LITT AV EN
BRAKT Å KOMME TIL
STORBRITANNIA** under
krigen over **NORDSJØEN** og
i en **KVARSTADBÅT** og
rundt jorden med en **DØDS-
STRAFF** hengende over seg.
Mange var dødsdømte når de
mer eller mindre anende forlot
FOSTERLANDET.

JEG ventet å høre fra Dem
eller avisen innen 1. mars
1985.

Harry Lindstrøm
(Sign.)

«Skamfull, for meg selv i en bort- gjemt krok»

Adjunkt **Arne Årnes** har
sendt følgende brev til kring-
kastningsjef **Bjartmar Gjerde:**

For noen dager siden be-
søkte jeg et hjem hvor mannen
hadde vært medlem av Nas-
jonal Samling i tiden 1933-
1945.

Vi kom i prat om fredsju-
biletet pr. 8. mai 1985.

Kona i huset: «I 40 år har
jeg måttet sitte skamfull for
meg selv i en bortgjemt krok
når jeg var i selskap med
andre folk og de slo på ra-
dioen eller fjernsynet. For et
liv!

Og aldri får vi svare på all
utskjelling i den statsmono-
poliserte senderen!

Vi er til og med pliktige å
betale for vår egen æreskjel-
ling!

Vi skulle nekte å betale!»

Det er ikke så greit for ei
kjerring å sitte for seg selv og
ikke få snakke. Ho vart tan-
kefull, og så kom det med
gravrøst:

«Det er rart at dei som taper
krigene er så *umoralske*, og
dei som vinner krigene er så
moralske, når det er med *rå-
skap* krigene blir vunnet.

Han veit kor han har kosten
(maten) han derre Gjerde og.»

Og så stiller jeg følgende
spørsmål til kringkastings-
sjefen:

Skal de ovennevnte forhold
fortsette også i årene som
kommer?

Jeg vil gjerne ha en bekref-
telse på at dette brevet er
mottatt og gjennomlest av
rette vedkommende og venter
svar på det jeg spør om.

Vørdsamt
Arne Årnes

Stein Ørnhøi til filmen

Stein Ørnhøi skal lage en
TV-film om **Vidkun Quisling.**

Den første jobb han påtar
seg etter at han har vært **SV's**
stortingsrepresentant i 8 år.

– Poenget for meg er ikke å
fremstille **Quisling** som en
miskjent uskyldighet, sier han
til «Arbeiderbladet».

Nei, det tror vi nok.

FREMSKRITTPARTIET OG SANNHETEN

Når vi har ofret Fremskrittspartiet stor oppmerksomhet i dette nummer, skyldes det dets svik mot en stor velgergruppe som festet lit til at partiet ville arbeide i Michelsens og Nansens ånd, og samle de byggende krefter for å gjenreise det som var ødelagt i landet vårt.

At det ville arbeide for lovlidighet og orden og sette en stopper for alle revolusjonære og samfunnsfiendtlige strømninger.

Skuffelsen er stor når det nå viser seg at partiet ikke en gang har lært å overvinne frykten for sannheten, men driver bevisst historieforfalskning ut fra gammel, kjent marxistisk oppskrift.

Norges historie er fortellingen om det norske folks liv gjennom tidene. Det er fortellingen om kampen for eksistensen, arbeidet med jorden, farer på havet, vikingeferd til andre land, kriger innad som utad, seierrike kamper eller kamper hvor overmakten var for stor. Det er bilder på lykke og velstand, men det er også episoder av armod og mismot.

Med i historien er også mellomkrigstiden, med Vidkun Quisling's avsløringer av Det norske Arbeiderparti og Moskvakommunistene, som resulterte i at Stortinget MED TO TREDJEDELS FLERTALL fastslo at betalte Moskvaagenter satt i Norges Storting, og at en rekke arbeiderledere drev landsforredersk og høyforredersk virksomhet i Norge.

At Nasjonal Samling's medlemmer fikk svi for avsløringene gjennom de senere blodige overfall på martimøtene, er også historie.

Men det forties.

Eller forvrennes.

Slik Fremskrittspartiet gjør.

Kanskje bør Hagen & Co. nå lytte til den store vitenskapsmann og fromme asket, Pascal, som sier: «Sannheten er så tilsløret i vår tid, og løgnen står seg så godt, at man ikke kan kjenne sannheten igjen med mindre man elsker den.»

Meget har vi nok å være stolte av i vår historie, men så meget, meget kunne ønskes annerledes. ...

Likevel skal ikke noe trekkes fra, ikke noe legges til, og slett ikke noe forfalskes.

Historien er ikke bare skrevet, den er levet.

Historiens tale skal være sann.

— Bilder og plakater —

Tilstrømmingen av bøker og annet trykt materiale til INO's bibliotek har vært meget god. På to felter ligger vi imidlertid langt etter: Det gjelder

FOTOGRAFIER og PLAKATER

Også slikt materiale er svært velkomment. — La oss bygge opp et skikkelig billedarkiv!

INO, Postboks 924 Sentrum, Oslo 1

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17-20, tirsdag kl. 10-14, onsdag kl. 17-20.

Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.

Kontoradresse: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

«Fremskritt» må styre klar de historiske forvrengninger

I Fremskrittspartiets avis, «Fremskritt», den 30. mai, griper signaturen GVH fatt i partiets rystende forfalskning av sannheten om Nasjonal Samling i 30-årene.

Etter en omtale av en duell mellom Hagen og Koritzinsky på Bøler i Oslo, skriver GVH:

Men så blar vi over til en annen side i samme nr. av Fremskritt — s. 3: Om de egg- og tomatangrep Hagen ble utsatt for 1. mai i Trondheim:

«Eldre mennesker som opplevde 30-årene, dro paralleller til den tidens møter. Det er tydelig hvem som har overtatt Nasjonal Samlings forstyrrelser av folkemøter».

Også undertegnede kan vel etter hvert nu komme inn under gruppen «eldre mennesker som opplevde 30-årene» (f. 1914), selv om mine politiske interesser den gang ikke var store nok til at jeg deltok nevneverdig i de forskjellige partiers folkemøter. Men de ulike aviser gav jo den gang som nu referat fra de ulike møter. Selvfølgelig var referatene også ulike, alt etter hvilken avis man leste dem i. Men på ett punkt var de entydige — ikke til å misforstå: Det forekom ofte bråk på Nasjonal Samlings møter! Deres møter ble vanligvis sterkt forstyrret av «røde bråkmakere». Slagsmål fore-

kom ofte. Politiet klarte ikke alltid så godt å beskytte møtefriheten.

Men disse forhold ble som regel belastet møtearrangørene — ikke bråkmakerne: «Det må jo være klart at det må være Nasjonal Samlings egen skyld når det alltid blir bråk og slagsmål på møtene deres!»

Det ser derfor for meg ut som om det må være noe alvorlig galt fatt med huske-evnen hos «de eldre menneskene» Fremskritt refererer til. Deres uttalelser er nemlig historisk faktisk ukorrekte. — Hvis det da ikke er en journalist som har mistolket deres uttalelser.

Uten tvil stiller denne saken seg ganske annerledes om man snakker om 30-årenes nazisters forstyrrelser av motstandernes folkemøter i Tyskland — eller fascistenes forstyrrelser av andres møter i Italia. Men altså: Mønsteret var ikke det samme i Norge, hva nu årsaken kunne være til det. Her i Norge var NS et offer for mø-

tebråk — ikke angriper mot *de andres møter*. Forsvarshatene fra AP var mest sannsynlig *de skyldige*.

Propagandamessig sett kan det nok synes «lurt» om man kan «påvise» likhet også på dette punkt mellom «de nasjonale som internasjonale sosialister». Kanskje gjør det ikke så mye heller, om man kommer til å gjøre en skjelm urett. Men jeg tror nu likevel at i det lange løp vil man også i Fremskritt stå seg på å styre klar de historiske forvrengninger, selv om disse synes å gi gevinst på kort sikt, og særlig slå godt an hos de mer historieløse personer som etterkrigstiden ble så rik på, da grunnskolen historiefag ble så sterkt redusert, og maling i svart og hvitt det vanlige.

Det er prisverdig å påvise likhetstrekkene mellom de forskjellige former for «sosialisme», men man må ikke overse forskjellene heller, særlig ikke dem som er forårsaket av ulike nasjonale interesser og tradisjoner. For også i vår tids fellesarv av *liberalistisk* ideologi, kunst og kultur vil de overordnede nasjonale og nasjonalistiske innslag skape viktige forskjeller. GVH.

TRAGEDIEN I EGGEDAL

Denne beriktigelse er nektet inntatt i «Moss Avis»:

I Moss Avis 20. dennes har Ivar Johansen en beretning om en av krigens siste trefninger i Norge 1945, — nemlig slaget ved Haglebu den 26. april -45.

I disse jubileumstider kan jeg forstå at enkelte gjenlevende fra datidens motstandsfront har behov for å markere, at dens innsats var betydningsfull — ja endog påvirket de 340 000 velutrustede og kamptrenede okkupasjontropper til rask og betingelsesløs kapitulasjon. Vel — de får jo få lov til å tro sitt om det. Men når krigshistorie først skal skrives, så bør det vel så vidt mulig være tilnærmet

riktig, selv om det da blir mindre gloriøst. Jeg vet ikke hvor I. Johansen har sine opplysninger fra, men de har ihvertfall lite med de faktiske forhold å gjøre, og jeg skal få lov til å korrigere ham på en del punkter.

«Tildels store tyske styrker rykket fram mot Milorg, i Eggedal den 26.4.» Den «store» styrken besto av en tropp — 30-32 mann, som kom fra en avdeling av det tyske ordenspolitiet forlagt i Vikersund. Troppen var blandet med ca. halvparten norske, frivillige politisoldater fra Skij.bataljonen (rekrutter) og ble ledet av den norske Ustf. H.S.

I Johansen skriver at den tyske avdeling gav opp og trakk seg tilbake etter 4-5 ti-

mers kamp. Dette er jo ikke riktig. Det var Milorg. som tydeligvis hadde overvurdert fiendens styrke, som trakk seg ut av kampen, lykkeligvis for fienden som var dårlig utrustet og på det tidspunkt var tomme for ammunisjon.

«Av de 120 som gikk til angrep, ble 29 drept og like mange såret.» Dette er jo fantastisk. I virkeligheten mistet 4 tyske og 3 norske politisoldater livet. En av de 4 tyskere tok forøvrig sitt eget liv med en handgranat, etter å ha blitt dødelig såret i innerlivet. 6 mann ble såret, men overlevde. Man kan spørre seg hvordan denne ulykksalige trefning kunne finne sted i krigens siste dager, og som

Forts. side 5